

คำแนะนำการขุดโคสำหรับเกษตรกรรายย่อย

โดย

ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตาก

กองบำรุงพันธุ์สัตว์ กรมปศุสัตว์

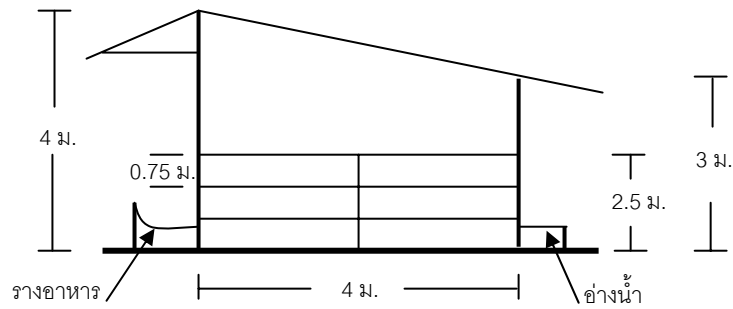
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตากได้ส่งเสริมให้เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการโคพันธุ์นำลูกโคเพศผู้ที่เกษตรกรผลิตได้มาเลี้ยงขุนเพื่อเป็นการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการขุดโคของเกษตรกรรายย่อย เป็นข้อมูลในการทดสอบพ่อพันธุ์ และสร้างรายได้เพิ่มให้แก่เกษตรกร โดยให้เกษตรกรใช้วัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร เช่น ต้นข้าวโพด ฟางข้าว ยอดอ้อย เป็นต้น มาใช้เลี้ยงโคเสริมกับหญ้า

☺ การสร้างคอกขุน

คอกขุนควรสร้างในที่ดอน น้ำไม่ท่วมถึง สามารถระบายน้ำได้ดี และควรมีทางให้รถบรรทุกโคเข้าออกได้เพื่อความสะดวกในการนำโคเข้าขุนและขนโคที่ขุนแล้วส่งตลาด

ศูนย์ฯแนะนำให้ขุนแบบขังเดี่ยว โรงเรือนอาจประกอบด้วยคอกขังเดี่ยวหลายคอกตามจำนวนโคที่ต้องการขุน แต่ละคอกควรมีขนาด กว้าง 2 เมตร ยาว 4 เมตร หรือหากต้องการขุนแบบรวมหลายตัวในคอกเดียวกัน พื้นที่คอกไม่ควรน้อยกว่า 8 ตารางเมตรต่อตัว หลังคามุงด้วยหญ้าคา จาก สังกะสี หรือกระเบื้อง ฯลฯ พื้นคอกเทด้วยคอนกรีตฉาบแบบขัดหยาบเพื่อไม่ให้ลื่น และควรลาดเอียงจากด้านหน้าลงด้านหลังคอกประมาณ 2 – 4 % หรือทำมุมประมาณ 15 องศากับแนวพื้นราบ เพื่อให้ น้ำล้างคอกและปัสสาวะไหลลงท้ายคอกได้ง่ายขึ้น ท้ายคอกควรมีร่องน้ำกว้างประมาณ 30 เซนติเมตร พื้นรางลาดเอียงไปตามแนวที่ต้องการระบายน้ำออกไป เมื่อพื้นแนวคอกควรทำทางหรือร่องน้ำให้ไหลไปใช้ในแปลงหญ้าได้ด้วย และควรทำแปลงหญ้าขนาด 1-3 ไร่ ใกล้เคียงบริเวณคอกโคซึ่งจะสามารถตัดหญ้าสดเลี้ยงโคขุนจำนวน 2-5 ตัว ตัวอย่างตามภาพที่ 1 คอก แหล่งที่มียุ้งและแมลงชุกชุมควรมีมุ้งไนลอนกันยุงและแมลงดูดเลือดด้วย คอกที่อยู่ห่างไกลควรสร้างห้องเก็บอาหารชั้นและอุปกรณ์ โดยพื้นห้องจะต้องไม่ให้น้ำไหลเข้าได้

ภาพที่ 1 ตัวอย่างคอกโคขุน

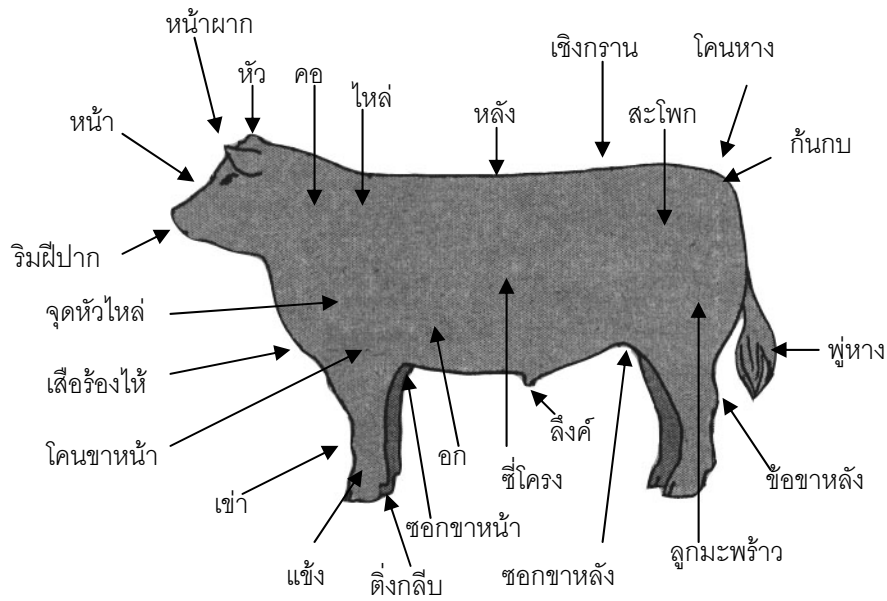
รางอาหารควรอยู่หน้าคอก สูงประมาณ 60 เซนติเมตร กว้าง 80 – 90 เซนติเมตร ก่ออิฐฉาบปูนและขัดมัน ขอบรางด้านนอกเป็นแนวตรงตั้งไม่เอียงเฉียงออกมาหรือลอยสูงจากพื้นทำให้เกิดมูกอับที่จะเป็นที่สะสมสิ่งสกปรกได้ ขอบรางด้านหน้าสูงกว่าด้านหลัง ประมาณ 10 – 20 เซนติเมตร พื้นผิวภายในรางฉาบเรียบโดยด้านล่างของรางทำเป็นแนวโค้งมนไม่มีมุม เจาะรูที่กั้นรางด้านหนึ่งเพื่อให้น้ำระบายออกได้ ท้องรางลาดเทเล็กน้อยไปทางด้านที่มีรูระบายน้ำ มีคร่าวคอกด้านหน้า 3 คร่าวห่างเท่ากัน คร่าวล่างสุดสูงจากขอบรางอาหารด้านในประมาณ 40 – 60 เซนติเมตร เสาคอกด้านหน้าควรอยู่ในแนวขอบรางด้านหลัง ไม่ควรเลยออกมาจากขอบรางทั้งด้านภายในรางและภายนอกรางด้านหลัง เพราะจะเป็นที่สะสมสิ่งสกปรก สำหรับคอกขุนรวมความยาวของรางเฉลี่ย 30 เซนติเมตรต่อตัว

อ่างหรือรางน้ำควรอยู่ด้านหลังคอกด้านนอกเพื่อไม่ให้คอกแฉะ สูงประมาณ 60 เซนติเมตร กว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 90 เซนติเมตร ก่ออิฐ ฉาบปูนขัดมัน มีรูระบายน้ำด้านล่าง

☺ การคัดเลือกโคเข้าขุน

เป็นโคลูกผสมสายเลือดพันธุ์ชาร์โรเลส์ ไม่น้อยกว่า 25% เพศผู้ไม่ตอน เพราะจะโตเร็วกว่าโคผู้ตอน เป็นโคหย่านมแล้ว(อายุประมาณ 7 เดือน) จนถึงอายุไม่เกินหนึ่งปี ควรเริ่มต้นขุนที่น้ำหนักไม่เกิน 250 กก. การแยกลูกโคที่หย่านมแล้วมาขุนทันทีจะทำให้แม่โคมีความพร้อมที่จะเลี้ยงลูกตัวใหม่ดีกว่าการปล่อยให้ลูกโคที่ถึงอายุหย่านมยังคงดูนมแม่อยู่และผู้เลี้ยงขุนจะได้รับผลตอบแทนเร็วขึ้น

โคขุนที่ดีควรมีโครงสร้างใหญ่ กระดูกใหญ่โดยดูที่กระดูกแข้ง หน้าอกกว้าง โดยดูจากระยะห่างระหว่างโคนขาหน้า โคนขาหน้ามีกล้ามเนื้อนูนเด่น ไหล่กว้าง แนวหลังตรง ท้ายไม่ตก สะโพกกว้างและใหญ่ เอวเล็กและใหญ่ซึ่งแสดงว่ากระเพาะใหญ่กินอาหารได้มาก ขาสั้นและแข็งแรงสมส่วนกับลำตัว ขาตรงตั้งฉากกับพื้นและอยู่ในตำแหน่งที่ห่างกันพอสมควร กระดูกเชิงกรานและปลายกระดูกก้นกบด้านซ้ายและขวาควรห่างกันมากซึ่งแสดงว่าโคมีสะโพกหนาและยาวลำตัวยาวเพราะมีผลให้เนื้อสันมาก แต่ลำตัวไม่ลึกมากนักเพราะส่วนล่างของลำตัวจะมีเนื้อน้อย หน้าสั้น ดวงตาดูแจ่มใส รูจมูกกว้าง ปากกว้าง และใหญ่

ภาพที่ 2 ส่วนต่างๆของร่างกายโค

☺ การเตรียมโคก่อนขุน

ทำความสะอาดคอกที่จะขุน เตรียมที่ให้น้ำ และรางอาหารให้พร้อมนำโคเข้าคอกขุน ถ่ายพยาธิทั้งภายใน-นอก ฉีดวัคซีนตามที่กรมปศุสัตว์กำหนดให้ทำในพื้นที่นั้นๆ ระยะ 21 วันแรกเป็นระยะให้โคปรับตัวกับการกินอาหารชั้น (Pretest) โดยให้อาหารดังนี้

วันที่ 1 ให้โคกินอาหารชั้น 1 กก. ร่วมกับหญ้าสดหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
วันที่ 2 ให้โคกินอาหารชั้น 2 กก. ร่วมกับหญ้าสด หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
วันที่ 3 ให้โคกินอาหารชั้น 3 กก. ร่วมกับหญ้าสด หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
วันที่ 4 ให้โคกินอาหารชั้น 4 กก. ร่วมกับหญ้าสด หรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร
วันที่ 5 จนถึงวันที่ 21 ให้กินวันละ 4 กก. ร่วมกับหญ้าสดหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร

วันที่ 22 เป็นวันเริ่มต้นขุน ให้โคกินเต็มที่ ทั้งอาหารชั้นและอาหารหยาง

☺ การวัดรอบอกเพื่อประมาณน้ำหนัก

ผู้ขุนควรทราบน้ำหนักโคที่ขุนเป็นระยะๆ เพื่อที่จะประมาณการใช้อาหารชั้นและทราบความเจริญเติบโตในระยะต่างๆ ผู้เลี้ยงรายย่อยส่วนใหญ่ไม่มีตาชั่งขนาดใหญ่ที่สามารถใช้ชั่งโคได้ ให้วัดความยาวรอบอกโดยใช้เชือกวัดที่หลังชอกขาหน้าติดกับหลังนอก ดึงเชือกให้ตึงตามภาพที่ 3 นำเชือกไปวัดหาความยาวจากตลับเมตรหรือสายวัด อ่านหน่วยความยาวเป็นเซนติเมตร จากความยาวดังกล่าวสามารถนำไปหาน้ำหนักโคโดยประมาณได้จากตารางที่ 1

ภาพที่ 3 การวัดความยาวรอบอกโค

ตารางที่ 1 การประเมินน้ำหนักโคมีชีวิต สำหรับโคลูกผสมเพศผู้ไม่ตอน

รอบอก (ซม.)	น้ำหนัก (กก.)	รอบอก (ซม.)	น้ำหนัก (กก.)	รอบอก (ซม.)	น้ำหนัก (กก.)	รอบอก (ซม.)	น้ำหนัก (กก.)	รอบอก (ซม.)	น้ำหนัก (กก.)
90	61	109	104	128	162	147	248	166	347
91	63	110	106	129	166	148	252	167	353
92	66	111	108	130	169	149	257	168	359
93	68	112	110	131	172	150	262	169	365
94	70	113	113	132	176	151	267	170	371
95	72	114	115	133	179	152	272	171	377
96	75	115	117	134	183	153	277	172	383
97	77	116	119	135	186	154	282	173	389
98	79	117	121	136	190	155	287	174	395
99	81	118	126	137	198	156	292	175	402
100	84	119	129	138	202	157	297	176	408
101	86	120	131	139	206	158	302	177	414
102	88	121	134	140	210	159	308	178	421
103	90	122	137	141	221	160	313	179	427
104	92	123	145	140	225	161	319	180	434
105	95	124	148	143	229	162	324	181	441
106	97	125	151	144	234	163	330	182	448
107	99	126	155	145	238	164	335	183	455
108	101	127	159	146	243	165	341	184	462

ที่มา : ปรารภนา 2533

☺ **การเลี้ยงขุน**

วันที่เริ่มขุนควรวัดรอบอกโคและเขียนรายละเอียดเกี่ยวกับโคขุน เช่น เบอร์ตัว วันเกิดโค(ถ้ามี) เบอร์พ่อ เบอร์แม่ พันธุ์โคที่ขุน ลงในบัตรหน้าคอกโคขุนเป็นรายตัว

ให้อาหารชั้นสำเร็จรูปมีโปรตีนไม่ต่ำกว่า 14% ร่วมกับหญ้าสดหรือวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร โดยให้โคกินเต็มที่ ควรให้กินอาหารครั้งละน้อยๆแต่บ่อยครั้ง อย่างน้อยควรให้วันละ 2 ครั้ง ในฤดูร้อนควรให้อาหารตอนเช้ามืดหรือตอนเย็นเมื่ออากาศเย็น จะทำให้โคกินอาหารได้มากขึ้น จากการศึกษาของศูนย์อาหารชั้นที่โคกินได้โดยประมาณตาม ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปริมาณอาหารชั้นที่โคขุนกินได้โดยประมาณ

สัปดาห์ที่	น้ำหนักโค (กก.)	อาหารชั้นที่ใช้ (กก.)	
		ใน 2 สัปดาห์	ตั้งแต่เริ่มขุน
เริ่มขุน	243		
2	272	75.5	75.5
4	282	84	159.5
6	302	84	243.5
8	330	98	341.5
10	347	98	439.5
12	395	98	537.5
14	395	98	635.5
16	414	98	733.5
18	441	112	845.5
20	462	126	971.5

ต้องมีน้ำสะอาดให้โคมีกินตลอดเวลา โคจะกินน้ำวันละประมาณ 20 ถึง 50 ลิตร ขึ้นอยู่กับขนาดโคและสภาพอากาศ อ่างน้ำควรทำความสะอาดอย่างน้อยสัปดาห์ละ 2 ครั้ง ไม่ควรให้ถูกแดดจะทำให้น้ำมีความร้อน โคจะกินน้ำได้น้อยและทำให้กินอาหารได้น้อยลง ด้วย

โคที่โตช้าควรตัดออกเมื่อโคถ่ายมูลออกมาควรรีบตัดออกโดยเร็ว จะทำให้คอก สะอาดอยู่เสมอ ควรล้างคอกเมื่อคอกสกปรกมากเท่านั้น การอาบน้ำแปรงขนจะทำให้โคไม่ เครียดและโตเร็ว การอาบน้ำและล้างคอกควรทำในช่วงบ่ายเพราะคอกจะแห้งเร็ว ไม่ชื้นแฉะ ซึ่งอาจทำให้โคปอดบวมได้ ไม่ควรปล่อยโคออกไปเดินแทะเล็มหญ้านอกคอกเพราะจะทำให้ โคใช้พลังงานจากอาหารมากขึ้น น้ำหนักจะลดหรือโตช้าลง

สังเกตว่าโคกินอาหารได้ตามปกติหรือไม่ โคที่ไม่กินอาหารควรฉีดวิตามิน บี. 12 เพื่อช่วยกระตุ้นจุลินทรีย์ที่ช่วยย่อยเยื่อใยของอาหาร ให้แร่ธาตุที่มีโคบอลต์เพื่อเสริมการ ออกฤทธิ์ของวิตามิน บี.

โคที่กินอาหารชั้นมากเกินไปจะเป็นกรดในกระเพาะอาหารทำให้เบื่ออาหาร ท้องร่วงมีมูกเลือด หากโคเริ่มแสดงอาการดังกล่าวให้ลดอาหารชั้นลง เพิ่มอาหารหยาบ เช่น หญ้า ให้กินมากขึ้น โคที่ป่วยไม่มากนักให้กรอกด้วยด่างเข้าทางปาก ด่างที่ใช้ เช่น โซเดียมไบคาร์บอเนต 112 กรัมผสมกับน้ำอย่างน้อย 600 มิลลิลิตร(หรือประมาณ 1 ขวดกลม) หลังจากนั้นอีกประมาณ 2 ถึง 3 ชั่วโมงให้กรอกอีกครั้งโดยใช้ด่างครึ่งหนึ่งของจำนวนดังกล่าว หรือใช้น้ำเกลือทางเข้าเส้นเลือดบริเวณคอ เพราะน้ำเกลือเข้าสู่ร่างกายจะออกฤทธิ์เป็นด่าง หากโคมีอาการหนักมากให้ตามเจ้าหน้าที่หรือสัตวแพทย์มารักษา เพราะอาจต้องผ่าเปิดกระเพาะเอาอาหารชั้นออกแล้วแทนที่ด้วยฟางหรืออิเล็กทรอนิกส์ หลังจากนั้นต้องฉีดยาปฏิชีวนะเพื่อป้องกันการติดเชื้อ การฉีดแอนติฮิสตามีนจะช่วยให้โคฟื้นตัวเร็วขึ้น โคที่เป็นเรื้อรังควรคัดออก

โคที่มีการท้องอืด อาการที่เห็นชัดคือ สวาปด้านซ้ายพองเต่ง โคอืดอัดกระวนกระวายหายใจไม่ออก วิธีแก้ให้ยกส่วนหน้าโคให้สูงหรือใช้สายยางขนาด ½ นิ้ว ยาวประมาณ 150 เซนติเมตร แหย่เข้าไปในปากจนถึงกระเพาะ หรือใช้โทรคาแคนนูลาหรือไม้ไผ่ตัดเป็นปากจหลามขนาด ¼ นิ้ว ยาว 7 ถึง 8 นิ้ว วางบริเวณกลางสวาปซ้าย กรณีที่มีฟองแก๊ซมากต้องกรอกปากโคด้วยน้ำมันพืชปริมาณ 0.5 ถึง 1 ลิตรทุกครั้งชั่วโมง เมื่อรักษาหายแล้วควรรักษาเหตุเพื่อแก้ไข ซึ่งอาจเกิดเนื่องจากได้กินหญ้าอ่อน พืชตระกูลถั่ว ยูเรีย และอาหารชั้นมากเกินไป หรืออาจเกิดจากการกินอาหารที่เน่าเสีย สารพิษ สารเคมี

โคที่มีอาการซึม เบื่ออาหาร หายใจถี่ หายใจไม่สะดวก มีน้ำมูกไหล อาจเป็นปอดบวม แก้ไขโดยให้โคอยู่ในที่ที่มีอากาศถ่ายเท อยู่สบาย ให้ยาปฏิชีวนะ เช่น เซตรปโตมัยซิน เพนนิซิลลิน ออกซีเตตราซัยคลิน หรือนีโอมัยซิน เป็นต้น

ไม่ควรให้ฝูงโคจากภายนอกเข้ามาในบริเวณที่ขุนโค เพราะจะทำให้โคขุนติดโรคระบาดได้

ควรวัดรอบอกโคอย่างน้อยเดือนครั้งเพื่อที่จะได้ทราบการเจริญเติบโตของโค บันทึกความยาวรอบอกที่วัดเก็บไว้ด้วย

☺ การสิ้นสุดการขุน

ศูนย์ฯต้องการให้เกษตรกรขุนเพียงแค่ระยะที่โคสร้างกล้ามเนื้อเต็มที่แล้ว(store condition) ซึ่งเป็นระยะที่โคกำลังจะเริ่มสะสมไขมันเท่านั้น ไม่ต้องการให้ขุนโคให้อ้วนเกินไป เพราะถ้าขุนเกินระยะนี้แล้วอัตราการเจริญเติบโตจะเริ่มลดลง ทำให้ต้นทุนการขุนสูงขึ้น จากการศึกษาของศูนย์ฯ นำหนักสิ้นสุดของโคขุนโดยประมาณตามพันธุ์ดังนี้

- ลูกผสมพื้นเมือง 50% ชาร์โรเลส์ 25% และบราห์มัน 25% หรือ ลูกผสมพื้นเมือง 50% และชาร์โรเลส์ 50% สิ้นสุดที่ประมาณ 300 ถึง 350 กก.
- ลูกผสมพื้นเมือง 25% บราห์มัน 25% ชาร์โรเลส์ 50% สิ้นสุดการขุนที่ประมาณ 350 ถึง 400 กก.
- โคพันธุ์ตาก 1, 2 และ 3 สิ้นสุดการขุนที่ประมาณ 450 กก.

ผู้เลี้ยงขุนสามารถประเมินการสร้างกล้ามเนื้อจากโคมีชีวิตได้เอง โดยดูจาก 3 จุดจากด้านท้ายโคตามภาพที่ 3 ได้แก่

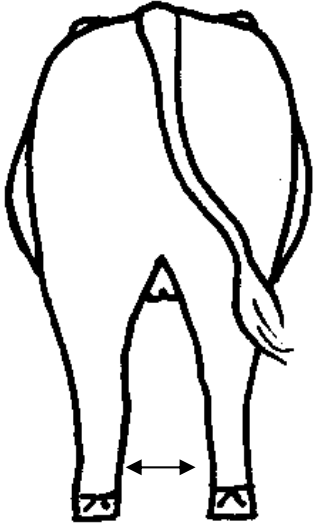
- 1) มองจากด้านท้าย แนวเส้นด้านบนที่โค้งมน แสดงว่ามีกล้ามเนื้ออยู่มากที่สุดแล้ว ไม่ควรมองเห็นท้อง
- 2) กระดูกขาหน้า ควรเป็นรูปกระบอก มีกล้ามเนื้อเกาะหนุน
- 3) ทำยื่น ความห่างของช่วงขาหน้า และขาหลังแสดงให้เห็นว่ามีกล้ามเนื้อซึ่งจะแยกขาแต่ละข้างให้ห่างจากลำตัว

ดีเยี่ยม

ปานกลาง

ไม่ดี

ช่วงกว้าง แนวมั่นโค้งมน ช่วงพื้นที่องกว้าง
ยืนขาต่ากว้าง มองไม่เห็นท้อง

ไม่กว้างและโค้งมนเท่า สามารถเห็นกระดูก
เชิงกราน ช่วงขาแคบ มองเห็นท้อง

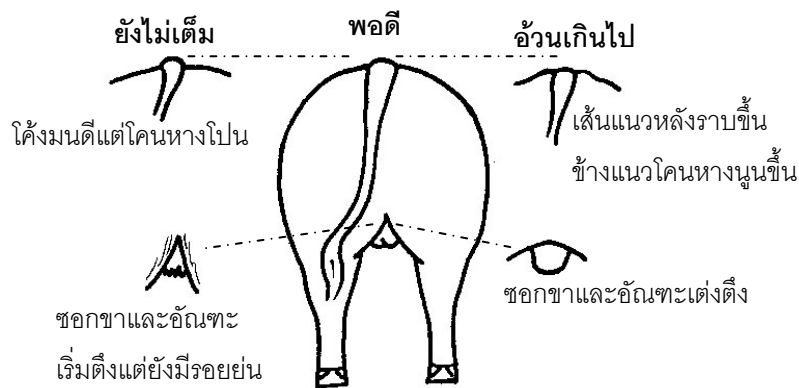
ช่วงบนแคบเรียวลงมาถึงพื้นที่อง
กระดูกเชิงกรานไปมากเห็นท้องได้ชัดเจน

ภาพที่ 3 การประเมินการสร้างกล้ามเนื้อของโคนุนเมื่อมองจากด้านหลังของโค

หรืออาจใช้มือสัมผัสที่จุดสัมผัส 3 แห่ง คือ (1) เนื้อซี่โครง (2) ตามแนวสันหลังเหนือบริเวณสะโพกและ (3) จุดกระดูกหัวไหล่ โคที่สร้างกล้ามเนื้อเต็มแล้วเมื่อกดที่จุดดังกล่าวข้างต้นจะรู้สึกแข็ง เมื่อโคอ้วนขึ้นจะรู้สึกนุ่มขึ้น

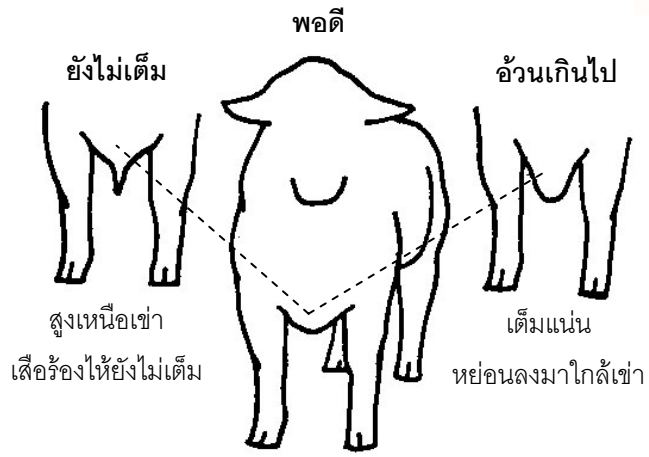
ในการดูด้วยสายตาว่าโคมีไขมันสะสมหรือไม่ ดูจากลักษณะต่างๆ ทั้ง 3 ด้านดังนี้

ดูด้านหลัง จะดีที่สุด ดูจากโคนหาง อัณฑะ และชอกขา โคที่ขุนกำลังพอดีเส้นแนวสะโพกด้านบนและชอกขาจะโค้งมน อัณฑะจะนูนเล็กน้อย ถ้ามีไขมันมากเส้นแนวสะโพกด้านบนจะขยายกว้างออกเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสมากขึ้น ส่วน 2 ข้างฐานโคนหางจะนูนขึ้น ชอกขาจะอวบเต็ม อัณฑะจะนูนมากขึ้น โคที่ยังไม่เต็มฐานโคนหางจะโปนขึ้น ชอกขาจะยังไม่เตี้ยแบนอยู่ อัณฑะยังไม่เต็ม เมื่อโคเดินจะเห็นมัดกล้ามเนื้อต่างๆ เคลื่อนไหวได้ชัดเจน

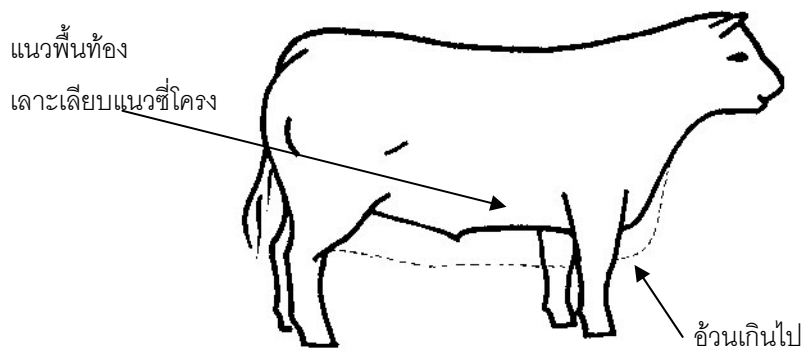
ภาพที่ 4 การประเมินการสะสมไขมันของโคขุนเมื่อดูจากด้านหลัง

ด้านหน้า ดูจากเสีอร่องให้ เสีอร่องให้เป็นจุดที่โครงกระดูกอยู่ต่ำสุดเป็นจุดที่กระดูกซี่โครงทั้งสองข้างมาเชื่อมกัน ที่จุดนี้จะมีกล้ามเนื้อเล็กน้อยส่วนใหญ่เป็นไขมัน โคที่เต็มพอดีเสีอร่องให้จะเต็มพอดี และอยู่สูงเหนือเข้า หากเสีอร่องให้เต็มแน่นจะเต็มไปด้วยไขมัน แสดงว่าจะมีไขมันสะสมในส่วนต่างๆ ของซากด้วย

ภาพที่ 5 การประเมินการสะสมไขมันเมื่อดูจากด้านหลัง

ด้านข้าง ดูจากพื้นที่ท้อง พื้นที่ท้องเป็นบริเวณที่ไม่มีกล้ามเนื้อ เส้นแนวพื้นที่ท้องจากด้านหน้าควรเลาะเลียบตามแนวกระดูกซี่โครงไปจนถึงพื้นที่ท้องด้านท้ายที่เป็นรอยต่อระหว่างซี่โครงกับสะโพก หากแนวพื้นที่ท้องลึกลงแสดงว่ามีไขมันมาก

ภาพที่ 6 การประเมินการสะสมไขมันเมื่อดูจากด้านข้าง

ภาพที่ 7 โคที่ขุนเต็มที่แล้ว เมื่อดูจากด้านข้าง

☺ สิ่งที่เกี่ยวข้องที่เกษตรกรสมาชิกผู้ขุนโคต้องปฏิบัติ

ผู้ต้องการขุนโคจะต้องสมัครเป็นสมาชิกขุนโคและได้รับการรับรองจากประธานกลุ่มผู้เลี้ยงโคที่ตนเองเป็นสมาชิก แล้วตามแบบใบสมัครเป็นสมาชิกขุนโคพันธุ์ตาก และต้องได้รับอนุมัติจากศูนย์ฯแล้วเท่านั้นจึงจะขุนโคที่ศูนย์ฯจะรับซื้อได้ ใบสมัครจะเป็นลายมือเขียนก็ได้

ใบสมัครเป็นสมาชิกชุมชนโคพันธุ์ดาก

เรียน ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ดาก

ข้าพเจ้า(นาย, นาง, นางสาว).....บ้านเลขที่

หมู่ที่.....ถนน.....สมาชิกกลุ่มผู้เลี้ยงโค.....

มีความประสงค์จะขอเป็นสมาชิกชุมชนโคและจะขูนโคครั้งละ.....ตัว โดยข้าพเจ้า

ต้องการ หรือ ไม่ต้องการ ยืมอาหารชั้นจากกลุ่มหรือศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ดาก ข้าพเจ้ายินยอมที่จะให้กลุ่มหรือศูนย์ฯหักค่าอาหารชั้นจากราคาโคที่จำหน่ายให้ศูนย์ฯ และจะปฏิบัติตามคำแนะนำในการเลี้ยงโคขุนจากเจ้าหน้าที่โดยเคร่งครัด หากข้าพเจ้าไม่ปฏิบัติตามคำแนะนำดังกล่าว ศูนย์ฯมีสิทธิ์ที่จะไม่รับซื้อโคที่ขุนได้

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.

คำรับรอง

ข้าพเจ้า.....ตำแหน่งประธานกลุ่มผู้เลี้ยงโค

.....ขอรับรองว่า(นาย, นาง, นางสาว).....

สมควรจะได้รับการสนับสนุนให้เป็นสมาชิกชุมชนโคได้ โดยกลุ่มยินยอมรับการระการใช้
อาหารชั้นที่ยืม(ถ้ามี)

ลงชื่อ.....

(.....)

วันที่เดือน.....พ.ศ.

ศูนย์ฯ อนุมัติ หรือ ไม่อนุมัติ ให้เป็นสมาชิกชุมชนโค

ลงชื่อ.....

(.....)

ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ดาก

วันที่เดือน.....พ.ศ.

วันที่เริ่มขุ่นโคแต่ละตัวให้วัดรอบอกโคและบันทึกในใบแจ้งการเริ่มขุ่นโค
แล้วนำไปให้เจ้าหน้าที่กลุ่มที่ศูนย์ฯมอบหมายให้เก็บรวบรวมข้อมูลเมื่อมีการประชุมกลุ่ม
ประจำเดือนหรือเมื่อพบเจ้าหน้าที่กลุ่มก็ได้

ใบแจ้งการเริ่มขุ่นโค	
ชื่อเจ้าของโค.....	ที่อยู่.....
ชื่อกลุ่ม.....	
เบอร์หรือชื่อโค.....	พันธุ์.....เกิดเมื่อ.....หรืออายุ.....เดือน
เริ่มขุ่นวันที่.....	ความยาวรอบอก..... ซม.

ให้วัดรอบอกโคอย่างน้อยเดือนครั้งเพื่อที่จะได้ทราบการเติบโตของโค บันทึก
ความยาวรอบอกที่วัดในแต่ละเดือนตามแบบรายงานข้อมูลความยาวรอบอกโคขุน แล้ว
นำไปให้เจ้าหน้าที่กลุ่มที่ศูนย์ฯมอบหมายให้เก็บรวบรวมข้อมูล

รายงานข้อมูลความยาวรอบอกโคขุน	
ชื่อเจ้าของโค.....	ที่อยู่.....
ชื่อกลุ่ม.....	
วันที่วัด.....	เบอร์หรือชื่อโค.....รอบอก..... ซม.
วันที่วัด.....	เบอร์หรือชื่อโค.....รอบอก..... ซม.

เมื่อโคขุนใกล้ที่จะสร้างกล้ามเนื้อเต็มที่แล้ว ให้ผู้ขุนแจ้งเจ้าหน้าที่กลุ่มหรือศูนย์ฯ
มาตรวจสอบและนัดหมายมารับโคต่อไป ศูนย์ฯจะตีราคาโคให้ตามน้ำหนักที่ชั่งได้จริงที่
ศูนย์ฯ

☺ การดำเนินงานของกลุ่ม

ประธานกลุ่มจะต้องเป็นผู้รับรองในใบสมัครเป็นสมาชิกชุนโคของเกษตรกร และต้องจัดเจ้าหน้าที่กลุ่มเป็นผู้เก็บข้อมูลการชุนโคจากเกษตรกรส่งหรือแจ้งเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯ ทางโทรศัพท์ตามที่ได้ตกลงกัน ตรวจสอบการชุนโคของสมาชิกตามที่ศูนย์ฯกำหนด เป็นผู้ยืมอาหารขึ้นมาให้สมาชิกยืมต่อ จัดทำบัญชีสมาชิกที่ยืมอาหารขึ้น และประสานกับเจ้าหน้าที่ศูนย์ฯอย่างน้อยเดือนละครั้ง โดยกลุ่มจะได้รับค่าตอบแทนตามจำนวนโคที่เข้าชุน

☺ การติดต่อโดยตรง

ศูนย์ฯตั้งอยู่ กม. ที่ 425-6 ถนนพหลโยธิน ช่วงตาก-ลำปาง ห่างจากตัวเมืองตาก 6 กม. ติดต่อทางจดหมายตามที่อยู่

ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์ตาก
อ. เมืองตาก จ.ตาก 63000
โทรศัพท์ 055-511728 และ 055-540603 - 4

หรือ ร้านตากสเต็กเฮ้าส์ โทรศัพท์ 01-6803748

☺ การติดต่อผู้ประสานงานในพื้นที่

นาย.....
ที่อยู่.....
.....
.....
โทรศัพท์.....

เอกสารประกอบการเรียนเรียง

ปรารถนา พฤษศรี การเลี้ยงโคขุน ภาควิชาสัตวบาล มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2533

ยอดชาย ทองไทยนันท์ และ มณฑิชา พุทชาคำ การจัดการการผลิตโคเนื้อเพื่อผลิตเนื้อ

คุณภาพดี ในเอกสารการสอนชุด วิชา “การจัดการการผลิตสัตว์เคี้ยวเอื้อง”

หน่วยที่ 4 สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2545